

Тижневий огляд

**Війна рф проти України:
енергетичний вимір**

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Прозорість Енергетичного Сектору», який виконує ГО «ДІКСІ ГРУП». Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО «ДІКСІ ГРУП» і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

18-24 березня**Резюме**

- 22 березня здійснено найбільшу атаку на енергетичної інфраструктуру України з початку повномасштабного вторгнення. Ворог застосував 151 засіб повітряного нападу (ударні БПЛА, балістичні та крилаті ракети). Уражено об'єкти теплової та гідрогенерації, магістральні підстанції "Укренерго", мережі передачі та розподілу.
- Зокрема, тимчасово втрачено майже 1,6 ГВт потужностей Дніпровської ГЕС у місті Запоріжжя. На ДніпроГЕС зафіксовано влучання 8 ракет, постраждало обладнання та гідроагрегати, пошкоджена значна кількість будівельних конструкцій.
- Один з операторів ТЕС - компанія ДТЕК - втратив майже половину своїх генеруючих потужностей. У Харкові знищено ТЕЦ та усі трансформаторні підстанції.
- 23 березня російські війська нанесли удари по об'єктах енергетичної інфраструктури на Дніпропетровщині, 25 березня - дві підстанції на Одещині (знеструмлено 195 000 споживачів).
- 24 березня ракетними ударами було пошкоджено наземну інфраструктуру одного з підземних газосховищ (ймовірно, мова про найбільше ПСГ - Більче-Волицько-Угерське). Атака не вплине на постачання газу споживачам та номінації замовників послуг зберігання - голова правління "Нафтогазу" Олексій Чернишов.
- Для підтримки безпечної роботи енергосистеми 22 березня залучено аварійну допомогу з Румунії, Словаччини та Польщі. Обсяг імпорту зріс удвічі - до 49,1 тис. МВт·год, експорту - впав у понад 3 рази (до 10,6 тис. МВт·год).
- Станом на 25 березня обмеження електроспоживання діють в Одеській та Харківській областях. Через бойові дії та технологічні порушення знеструмлено 401 населений пункт.

- Спеціалісти також відновили роботу лінії 750 кВ «Дніпровська», що з'єднає тимчасово окуповану Запорізьку АЕС із ОЕС України. Окупанти на ЗАЕС повідомили експертів МАГАТЕ, що відклали технічне обслуговування деяких систем безпеки.
- Фортифікаційні споруди на всіх об'єктах витримали прямі та непрямі удари, забезпечивши повний захист автотрансформаторів та електричного обладнання - голова Держвідновлення Мустафа Найєм.
- Індекс Base РДН зріс до 3 456,9 грн/МВт·год (+19,5%), тоді як індекс Base РДД стабільний - на березень залишився на рівні 2 409,0 грн/МВт·год, на квітень склав 2 473,4 грн/МВт·год (+2,7%).
- "Укрнафта" й АРМА підписали акти приймання/передачі арештованих активів групи Glusco. Також, у наступні три роки "Укрнафта" планує ввести в експлуатацію 160 нових свердловин та бічних стовбурів.
- Уряд затвердив порядки компенсації вартості об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури та витрат на підключення та приєднання до мереж для реалізації інвестпроектів, яким надається державна підтримка.
- Також схвалено постанову, яка унормовує експорт електроенергії, придбаної "Гарантованим покупцем" у виробників з ВДЕ.
- Верховна Рада прийняла закон про внесення змін до Митного кодексу та інших законів, що врегульовує митне оформлення біометану, який транспортується трубопроводами, для експорту.
- Кабмін схвалив законопроект, яким пропонується поступове (протягом 4 років) приведення розмірів ставок акцизного податку на пальне до мінімальних рівнів, встановлених в ЄС.
- Уряд затвердив проєкт Плану для Ukraine Facility, який стане основою для реалізації програми фінансової підтримки ЄС протягом 2024-2027 років. План включає понад 150 індикаторів за 69 напрямками реформ у 15 секторах. Енергетика визначена як така, що має один з найбільших потенціалів для прискорення економічного зростання.

Вплив війни

Атаки

Зранку **22 березня росія здійснила найбільшу атаку на енергетичну інфраструктуру України** з початку повномасштабного вторгнення, під час якої було застосовано ударні БПЛА, балістичні та крилаті ракети, загалом - [151 засіб](#) повітряного нападу. Міністр енергетики Герман Галущенко [повідомив](#), що атака дійсно була наймасштабнішою, її вплив відчули споживачі 12 областей, серед яких найбільше постраждали Харківська, Одеська та Хмельницька.

По всій Україні [уражено](#) об'єкти теплової та гідрогенерації, магістральні підстанції "Укренерго", мережі передачі та розподілу, виведено з роботи основну лінію живлення Запорізької АЕС. У місті Харків ворог [цілив](#) в об'єкти генерації, високовольтні підстанції, підстанції операторів системи розподілу, залишивши щонайменше [700 000](#) споживачів без електропостачання.

Із 4:10 до 7:00 російські ракети атакували **Дніпровську ГЕС** у місті Запоріжжя, зафіксовано влучання [8 ракет](#), пожежу на ураженому об'єкті локалізовано близько 8:00. Внаслідок ударів [постраждало](#) електричне обладнання та гідроагрегати,

пошкоджена значна кількість будівельних конструкцій, електростанція припинила роботу. Енергосистема України на невизначений час втратила понад 1 500 МВт регулюючих потужностей. "Укргідроенерго" здійснює можливі заходи для пропуску води нижче по течії Дніпра, загроза прориву греблі відсутня.

Компанія **ДТЕК втратила майже половину своїх генеруючих потужностей**, [повідомив](#) виконавчий директор ДТЕК Дмитро Сахарук. За його словами, руйнування об'єктів настільки масштабні, що оцінюються у мільярди гривень і самотужки українські енергокомпанії не зможуть відновити їх. Частина обладнання виробляється під замовлення, і лише оперативні заявки та участь партнерів допоможуть якомога швидше відновити зруйноване устаткування.

У місті Харків було знищено ТЕЦ та усі трансформаторні підстанції, через що енергетична ситуація є найскладнішою по всій Україні, [повідомив](#) міський голова Ігор Терехов. Точну дату повного відновлення електропостачання в усьому місті повідомити неможливо.

Для підтримки безпечної роботи енергосистеми застосовано аварійні відключення у Харківській, Одеській, Кіровоградській, Дніпропетровській, Донецькій, Полтавській та Сумській областях, також залучено аварійну допомогу з енергосистем Румунії, Словаччини, Польщі.

В ніч на **23 березня** росіяни знову прицільно [били](#) по об'єктах енергетичної інфраструктури на Дніпропетровщині. Застосувавши БПЛА та артилерію, РФ пошкоджено частину обладнання підстанції та знеструмлено дві магістральні лінії 330 кВ, що призвело до короткострокового виведення з роботи резервної лінії живлення Запорізької АЕС. У місті Кривий Ріг фіксувались [перебої](#) з теплопостачанням та порушення технологічного процесу на окремих промислових підприємствах.

Під час чергової російської атаки **24 березня** було пошкоджено об'єкти компанії "Нафтогаз" на заході України. Ураження наземної інфраструктури одного з підземних газосховищ (ймовірно, найбільшого з ПСГ - Більче-Волицько-Угерського) [підтвердив](#) голова правління НАК "Нафтогаз України" Олексій Чернишов. За його словами, критичних наслідків для забезпечення роботи ПСГ немає, адже газ знаходиться на значній глибині. Пошкоджена частина наземної інфраструктури потребуватиме відновлення, для чого в компанії є достатньо резервних потужностей. За словами Чернишова, атака не вплине на постачання газу українським споживачам. Всі номінації замовників послуг зберігання та бронювання потужностей також продовжують виконуватися в повному обсязі.

В ніч на **25 березня** російські БПЛА [атакували](#) дві підстанції на Одещині, одну з яких було пошкоджено, [знеструмлено](#) 195 000 споживачів. Для зменшення навантаження застосовано екстрені відключення споживачів, зупинено рух електротранспорту, обмежено споживання промисловості. У разі перевантаження енергетичного обладнання та мереж, кількість знеструмлених споживачів може зростати. Внаслідок удару відключалися ВЕС та місцева ТЕЦ. Також ворог атакував підстанцію "Укренерго" на [Миколаївщині](#), триває огляд наслідків.

Протягом першої доби після масованої атаки енергетиками [відновлено](#) електропостачання для понад 1 мільйона споживачів; виведено понад 1 000 шахтарів, що були під землею через знеструмлення на Дніпропетровщині та Донеччині. Станом на [25 березня](#) обмеження електроспоживання діють в Одеській та Харківській областях. Через бойові дії та технологічні порушення знеструмлено 401 населений пункт.

Ядерна та радіаційна безпека

22 березня, під час масштабної ракетної атаки, о 5:10 ранку за місцевим часом [відключилася](#) зовнішня повітряна лінія 750 кВ «Дніпровська», що з'єднує тимчасово окуповану Запорізьку АЕС із об'єднаною енергосистемою України. За [декілька](#) годин силами українських енергетиків роботу лінії було відновлено.

Експерти МАГАТЕ на Південноукраїнській АЕС [повідомили](#), що внаслідок обстрілу також тимчасово втрачався зв'язок з однією лінією 750 кВ і однією 330 кВ.

Окупанти на ЗАЕС [повідомили](#) експертів МАГАТЕ, що відклали технічне обслуговування деяких систем безпеки реактора через «загальну ситуацію в околицях станції», без уточнення. Також команда МАГАТЕ на ЗАЕС повідомила про збільшення кількості щоденних вибухів, які відбуваються на різних відстанях від майданчика, включно з артилерійськими та кулеметними вогнем з територій за межами периметра ЗАЕС.

Контрзаходи

За [словами](#) прем'єрміністра Дениса Шмигала, уражено близько 20 підстанцій, втім енергосистема цілісна й працює стабільно. Завдяки додатковому захисту енергооб'єктів Україна витримала удар. Шмигаль повідомив, що електропостачання

буде повертатись в три етапи. Перший - заживлення критичної інфраструктури, об'єктів тепло-, водопостачання, та лікарень. Другий етап – заживлення населення і третій – промисловості.

За [інформацією](#) Міненерго, у Харкові склалася найскладніша ситуація з електропостачанням. Міністр Герман Галущенко повідомив, що для прискорення робіт у регіон направлено бригади енергетиків з інших областей. Він також додав, що було реалізовано пасивні системи безпеки, втім наголосив, що найкращим рішенням для захисту енергетичної інфраструктури є посилення української протиповітряної оборони.

Голова Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури Мустафа Найєм [повідомив](#), що фортифікаційні споруди на всіх об'єктах витримали прямі та непрямі удари під час масованої ракетної та дрової атаки по енергосистемі України, забезпечивши повний захист автотрансформаторів та електричного обладнання.

Кабмін [затвердив](#) порядки надання компенсації вартості об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури та компенсації витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями. Акти передбачають можливість інвестора щороку подавати заяву на компенсацію з державного бюджету вартості об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури та/або приєднання до інженерно-транспортних мереж. Інвестор може отримати повну або часткову компенсацію, якщо в бюджеті передбачені відповідні видатки та якщо компенсація передбачена умовами спеціального інвестиційного договору та не призводить до перевищення загального обсягу державної підтримки, дозволеного законом.

Як [повідомила](#) заступниця міністра енергетики Світлана Гринчук, протягом 2024 року заплановано схвалення Водневої стратегії України до 2050 року, яка передбачає виробництво водню для внутрішнього споживання та експорту (в обсязі до 1,5 млн тонн на рік), а також реконструкцію промислового сектору, зокрема хімічної промисловості, та розвиток «зеленої» металургії.

Пульс ринків

► Електроенергетика

Робота енергосистеми

Відповідно до повідомлень ["Укренерго"](#) та [Міненерго](#), масовані атаки 22 березня та у подальші дні не призвели до блекауту, енергосистема України працює стабільно і цілісно. Для підтримки безпечної роботи енергосистеми 22 березня залучено аварійну допомогу з Румунії, Словаччини та Польщі. Протягом декількох днів застосовувались контрольовані обмеження енергопостачання в різних регіонах України, переважно на лівому березі Дніпра. Станом на 24 березня графіки аварійних та погодинних відключень електроенергії запроваджено лише у Кривому Розі, на Одещині та Харківщині. Протягом усього тижня здійснюється комерційний імпорту електроенергії, який суттєво зріс після російських атак.

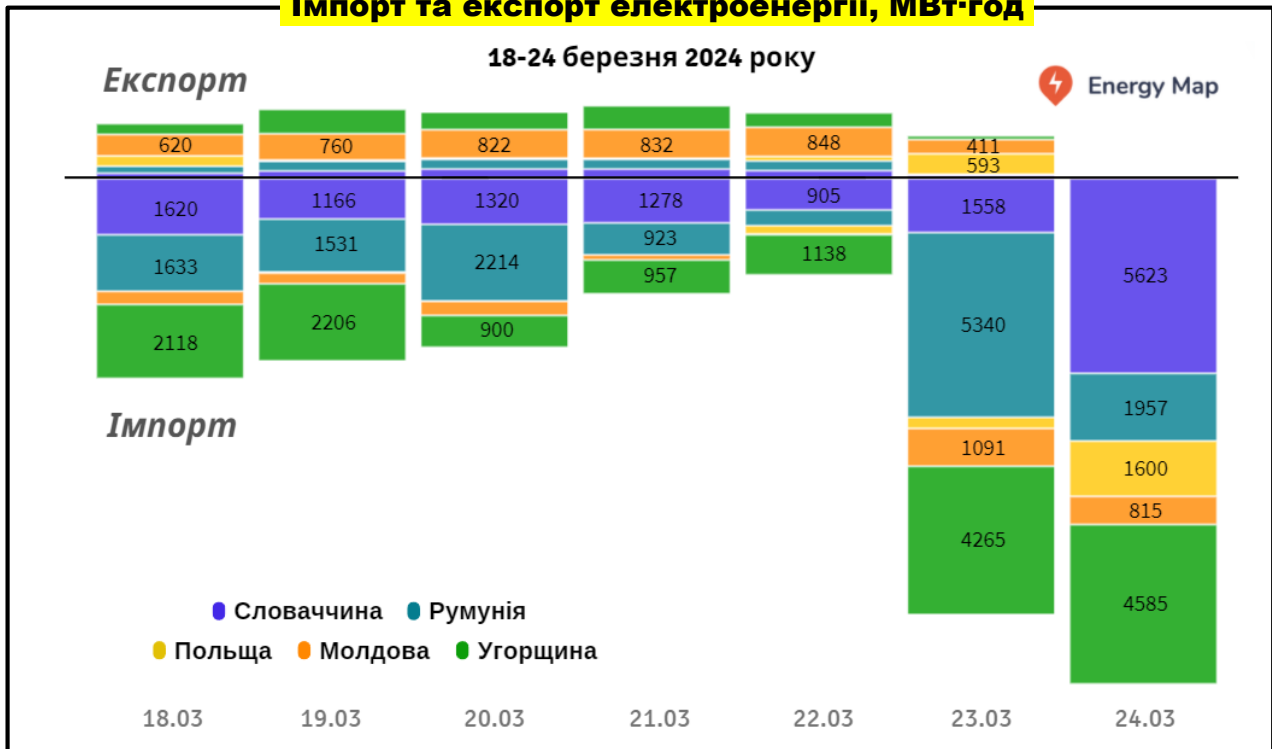
За даними [НКРЕКП](#) та [ENTSO-E](#), протягом тижня комерційні імпорту та експорту електроенергії здійснювались із 5 країнами (Угорщина, Румунія, Словаччина Молдова та Польща). Обсяг імпорту зріс удвічі до 49,1 тис. МВт·год; обсяг експорту впав у понад 3 рази до 10,6 тис. МВт·год. Таким чином, тижневі обсяги імпорту перевищили експорту у 4,6 рази.

Комерційний імпорту з Угорщини [склав](#) 16,2 тис. МВт·год (+70% порівняно з минулим тижнем), потужність в окремі години коливалась від 46 до 475 МВт. Постачання електроенергії з Румунії здійснювались в обсязі 14,1 тис. МВт·год (+125%), потужність трималася у діапазоні 5-255 МВт. Імпорту зі Словаччини склав 13,5 тис. МВт·год (+116%), потужність коливалась від 3 до 255 МВт. Імпорту з Молдови здійснювався в обсязі 3,2 тис. МВт·год (+74%), діапазон потужності - від 1 до 96 МВт. Імпорту з Польщі здійснювався 19-20 та 22-24 березня, загальний обсяг - 2,2 тис. МВт·год (+273%), діапазон потужності - від 10 до 255 МВт.

Комерційний експорту до Молдови тривав в усі дні тижня та склав 4,3 тис. МВт·год (+175%), потужність коливалась від 15 до 62 МВт. До інших країн експорту здійснювався протягом 18-23 березня. Поставки до Угорщини склали 2,6 тис. МВт·год (-52%), діапазон потужності - 27-92 МВт. Поставки до Румунії - 1,4 тис. МВт·год (-53%), діапазон потужності - від 5 до 37 МВт. Експорту до Словаччини здійснювався в обсязі 1,3 тис. МВт·год (-42%) потужністю 19-37 МВт в окремі години. До Польщі загалом було поставлено 1,1 тис. МВт·год (-95%), діапазон потужності - 19-83 МВт.

Доступ до пропускної спроможності для імпорту за напрямом "Угорщина-Україна" [розподілявся](#) між 2-5 компаніями, гранична ціна встановлювалась 19 та 23-24 березня у розмірі від 0,17 до 62,24 євро/МВт·год; загальний дохід - 217 тис. євро, дохід "Укренерго" склав близько 4,6 млн грн. Перетин із Румунією викупували 8-10 компаній. Гранична ціна встановлювалась у розмірі від 0,03 до 42,48 євро/МВт·год; сукупний дохід - 126,4 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 2,68 млн грн. За доступ до перетину "Словаччина-Україна" змагалися 8-10 компаній, потужність було розподілено між 6-9 компаніями. Гранична ціна встановлювалась на рівні 0,05-23,59 євро/МВт·год; сукупний дохід - 101,8 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 2,16 млн грн. Доступ до напрямку "Молдова-Україна" викупували 6-7 компаній, гранична ціна варіювала від 0,02 до 10,6 євро/МВт·год, загальний дохід - 10,3 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 218 тис. грн. Доступ до перетину "Польща-Україна" було розподілено між 1-4 компаніями, гранична ціна встановлювалась 18, 20 та 22-24 березня у розмірі від 0,01 до 3,03 євро/МВт·год, загальний дохід - 5,7 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 121 тис. грн.

Імпорт та експорт електроенергії, МВт·год

Джерело: [EnergyMap](#)

Доступ до пропускної спроможності за експортним напрямком "Україна-Молдова" 18-23 березня купували 2-3 компанії, гранична ціна встановлювалась у розмірі від 0,01 до 7 євро/МВт·год, сукупний дохід - 6,7 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 142 тис. грн. За доступ до перетину "Україна-Угорщина" 18-23 березня змагались 1-3 компанії, доступ розподілявся між 1-2 компаніями. Гранична ціна встановлювалась 18-22 березня у розмірі від 0,1 до 8,47 євро/МВт·год; загальний дохід - 8,4 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 177 тис. грн. Перетин із Румунією 18-22 березня викупували 3-4 компанії, гранична ціна встановлювалась у розмірі від 0,85 до 6 євро/МВт·год; сукупний дохід - 4 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 84 тис. грн. За доступ до пропускної спроможності за напрямком "Україна-Словаччина" змагались 1-4 компанії, доступ розподілявся між 1-3. Гранична ціна встановлювалась 18-21 та 23 березня у розмірі 0,15-6,26 євро/МВт·год, загальний дохід - 2,9 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 62 тис. грн. За доступ до пропускної спроможності за напрямком "Україна-Польща" 18-19 та 21-23 березня змагались 1-3 компанії, потужність розподілено між 1-2. Гранична ціна встановлювалась 18, 21 та 23 березня у розмірі 0,1-5,36 євро/МВт·год; сукупний дохід склав 407 євро, дохід "Укренерго" - близько 8,6 тис. грн.

Функціонування ринку

Ринок двосторонніх договорів (РДД): Після двотижневого зниження інтенсивність торгівлі на "Українській енергетичній біржі" ("УЕБ") значно активізувалась. Упродовж 18-24 березня на "УЕБ" було [проведено](#) 21 аукціон з купівлі/продажу електроенергії в режимі одностороннього аукціону (7 у комерційних та 14 у спеціалізованих секціях). Серед ініціаторів торгів були "Гарантований покупець", "Енергоатом-Трейдинг", "Укргідроенерго", "Центренерго", "ДТЕК Західенерго", "Нижньодністровська ГЕС", постачальники універсальних послуг, оператори систем розподілу та інші. Загалом на "УЕБ" було реалізовано 1 293,7 тис. МВт·год (у 6,3 рази більше порівняно з попереднім тижнем). Місячний індекс Base РДД на березень залишився на рівні 2 409,0 грн/МВт·год, індекс на квітень становив 2 473,4 грн/МВт·год (+2,7% до березня).

Зокрема, "Енергоатом-Трейдинг" реалізував 823,7 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 2 478,5 грн/МВт·год з постачанням у квітні. "Гарантований покупець" продав 103,8 тис. МВт·год блочних позицій денних годин за цінами в діапазоні 1 680,0 – 2 421,5 грн/МВт·год з постачанням у квітні. "Укргідроенерго" реалізувала 17,7 тис. МВт·год базового навантаження за цінами 2 504,7 – 2 550,0 грн/МВт·год, 2,1 тис. МВт·год блочної позиції (24-07) за цінами 1 856,7 – 1 962,3 грн/МВт·год та 1,3 тис. МВт·год (08-23) за середньозваженою ціною 2 767,5 грн/МВт·год з постачанням на березень. Також компанія реалізувала 26,9 тис. МВт·год базового навантаження за цінами 2 318,5 – 2 525,0 грн/МВт·год, 19,4 тис. МВт·год блочної позиції (24-07) за цінами 1 829,2 – 1 930,0 грн/МВт·год та 0,2 тис. МВт·год (16-23) за середньозваженою ціною 3 601,0 грн/МВт·год з постачанням на першу половину квітня.

"Центренерго" продала 26,2 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 2 354,5 грн/МВт·год з постачанням на першу декаду квітня та 167,8 тис. МВт·год за цінами 2 443,9 – 2 456,1 грн/МВт·год з постачанням у квітні. "ДТЕК Західенерго" реалізувала 32,9 тис. МВт·год блочної позиції (01-24) за середньозваженою ціною 2 332,7 МВт·год з постачанням на третю декаду березня. У комерційних секціях компанії здійснювали купівлю/продаж електроенергії навантаженням індивідуального профілю.

Ринок "на добу наперед" (РДН): За даними сервісу [Energy Map](#), впродовж 18-24 березня ціни на РДН демонстрували високу [волатильність](#): відхилення погодинних цін від прайс-кепів варіювало у діапазоні від 0 до 98,2% і в середньому становило 34,2%. Кількість випадків істотних цінових відхилень (50% і більше) від верхніх прайс-кепів спостерігалася у 25,6% розрахункових періодів (годин тижня). При цьому, кількість випадків, коли ціни перебували впритул (із відхиленням менше 1%) або на рівні прайс-кепів, спостерігалася впродовж 8,3% розрахункових періодів.

Після кількатижневого спадного тренду середньогодинна ціна електроенергії за тиждень (індекс Base РДН) продовжила зростати – до 3 456,9 грн/МВт·год (+19,5% до попереднього тижня), тоді як середньозважена добова ціна [варіювала](#) у діапазоні 2 485,2 – 4 361,7 грн/МВт·год. При цьому, співвідношення між добовими індексами Base РДН на ринках країн Східної Європи (Польщі, Угорщини, Румунії, Словаччини) та України істотно [коливалось](#) у межах 0,42-1,45.

Сумарний обсяг реалізації електроенергії на РДН України незначно [зріс](#) – до 461,8 тис. МВт·год (+1,1%). Щоденний обсяг торгівлі варіював у діапазоні 58,3-76,5 тис. МВт·год. В цілому РДН залишався переважно профіцитним: співвідношення між сумарним добовим обсягом заявок на продаж та купівлю електроенергії коливалось у межах 1,07-1,75. Відносне зниження профіцитності РДН за тиждень було спричинене двома факторами: одночасне скорочення сукупної пропозиції до 682,4 тис. МВт·год (-7,6%) та зростання попиту до 469,7 тис. МВт·год (+1,6%). При цьому, впродовж 5,4% розрахункових періодів на РДН спостерігався дефіцит. У структурі купівлі [переважали](#) постачальники (87,3-91,1%), частка операторів мереж становила 4,2-7,1%, решта (4,3-5,7%) належала виробникам.

Політика та регулювання

19 березня уряд [схвалив](#) постанову, яка дозволяє ДП «Гарантований покупець» реалізовувати електроенергію, придбану у виробників з ВДЕ, не лише на внутрішньому, а й на європейському ринках. Як зазначається, це підвищить ефективність реалізації «зеленої» електроенергії, зменшить обсяги розвантаження виробників з ВДЕ в умовах профіциту і покращить можливості «Гарантованого покупця» здійснювати розрахунки.

Регулятор [оприлюднив](#) проєкт постанови “Про затвердження Змін до Правил роздрібного ринку електричної енергії”, який розроблено з метою:

- удосконалення договірних відносин з розподілу/передачі/постачання електроенергії для освітлення місць загального користування, живлення ліфтів та функціонування іншого спільного майна багатоквартирного будинку у разі, якщо функції з управління будинком здійснюється об'єднанням співвласників або управителем;
- удосконалення регулювання діяльності споживача в агрегованій групі;
- укладення договорів з реструктуризації заборгованості між споживачами та постачальником “останньої надії” на строк довше 90 днів;
- запобігання використанню електроенергії побутовими споживачами на непобутові потреби.

Регулятор [оприлюднив](#) проєкт постанови “Про схвалення змін до Плану розвитку системи передачі на 2024 – 2033 роки”. Зокрема, змінами передбачено коригування строків та обсягів виконання/фінансування низки заходів, передбачених Планом, а також включення до його складу заходів із підвищення надійності роботи енергосистеми.

Також НКРЕКП [оприлюднила](#) проєкт змін до Методики формування, розрахунку та встановлення тарифів на електричну та (або) теплову енергію, що виробляється на теплоелектроцентралях, теплових електростанціях та когенераційних установках. Запропоновані регуляторні зміни викликані проблемою дефіциту вугілля на внутрішньому ринку через нестачу ресурсу власного видобутку та неможливість доставки імпортованого вугілля морськими шляхами, відтак спрямовані на посилення енергобезпеки. Постановою передбачені зміни до методики визначення і врахування цін на вітчизняне та імпортоване вугілля, що використовується на ТЕЦ, ТЕС та когенераційних установках для виробництва електричної та теплової енергії.

► Газ

Робота ГТС

Обсяг транзиту газу через територію України 17-23 березня коливався у межах 41,9-42,7 млн куб. м на добу, тобто лише 38-39% від обсягів, передбачених контрактом із “Газпромом” (109 млн куб. м). Середньодобовий транзит у звітному тижні становив 42,3 млн куб. м (майже відповідає показнику попереднього тижня).

Водночас, із березня розпочався активний фізичний імпорт газу з Угорщини: за звітний тиждень він становив 40,4 млн куб. м (-8%). Ймовірно цей імпорт або його частина проходять через Україну транзитом і транспортуються до Молдови, Польщі або Словаччини.

Разом з тим, тривав фізичний експорт газу з України. В умовах заборони на експорт ресурсу українського видобутку, мова може йти про: а) відібраний зі сховищ газ нерезидентів, які раніше закачали його для зберігання у режимі “митного складу”, б) транзит неросійського газу через територію України. Обсяг такого експорту 17-23 березня становив 7,2 млн куб. м (-8%), які були транспортовані через точку з'єднання з Польщею “Дроздовичі”. Ймовірно, фізичний експорт відбувався також до Словаччини та Молдови, проте визначити його обсяги неможливо через паралельні транзитні потоки російського газу.

Комерційні потоки на вхід в українську ГТС з Угорщини майже відповідали фізичним показникам (40,1 млн куб. м). З них 15,7 млн куб. м. були протранспортовані в режимі

“шорт-хол” (послуга оператора, що дозволяє отримувати знижку на транспортування між визначеними міждержавними точками входу та виходу), 10,8 млн куб. м - в режимі “митного складу”.

Комерційний експорт газу відбувався через віртуальну точку з'єднання з Польщею і становив 8,2 млн куб. м (близький до фізичних обсягів, з них 7,5 млн куб. м - в режимі “митного складу”). Також ймовірно частина обсягів, які йдуть на вихід з ГТС до Молдови та Словаччини, є транспортуванням газу, який або раніше зберігався іноземними компаніями в українських ПСГ або надійшов з Угорщини. Таке припущення пов'язано з тим, що обсяги газу, який транспортувався на вихід з ГТС в режимі “митного складу”, значно перевищують показники комерційного експорту до Польщі та становлять 29,1 млн куб. м (+17%). Так само, у звітному тижні на вихід з ГТС було протранспортовано 19,4 млн в режимі “шорт-хол” (без змін порівняно з минулим тижнем), що ймовірно є транзитом газу з Угорщини.

Підземні сховища газу

За [даними](#) платформи AGSI, станом на 23 березня в українських ПСГ зберігалось 3,5 млрд куб. м газу, або 11,6% (-0,59% у порівнянні із 16 березня) від сукупного робочого обсягу (без урахування 4,662 млрд куб. м газу “довгострокового зберігання”). Відбір газу зі сховищ за звітний тиждень сумарно становив 235,5 млн куб. м. Середньодобовий обсяг відборів становив 33,6 млн куб. м (-18%).

Відбори та закачування природного газу в українські ПСГ, млн куб. м

Джерело: [AGSI](#) (всі показники отримані розрахунковим шляхом через ділення первинних показників у МВт·год на коефіцієнт переведення 10,595 кВт·год/куб. м).

Група “Нафтогаз” [повідомила](#), що тарифи на зберігання, закачування та відбір газу з ПСГ будуть незмінними до 1 квітня 2025 року. “Укртрансгаз” вже розпочав підготовку до початку сезону активного закачування газу, що стартує в квітні цього року.

Функціонування ринку

На "Українській енергетичній біржі" протягом [торгових сесій 18-22 березня](#) заявки на купівлю-продаж газу подавали 10 компаній (5 продавців та 5 покупців). У звітному тижні на "УЕБ" було подано заявок на купівлю-продаж газу обсягом 269,5 млн куб. м (+16,4% в порівнянні з попереднім тижнем) сукупною стартовою вартістю 3 млрд грн (+15,8%). Середньозважена стартова ціна всіх заявок - 11,13 грн за куб. м (без ПДВ) (-0,5%).

У звітному тижні було закуплено 23,6 млн куб. м газу (-29,6%) за середньозваженою ціною 11,12 грн за куб. м (без ПДВ) (-0,2%). 80,4% ресурсу було куплено ТОВ "Оператор ГТС України", 17,4% - ГПК "Нафтогаз Трейдинг", 1% - ТОВ "НЕП", 0,8% - ТОВ "Газсервістрейд", 0,4% - ТОВ "Енерджі Трейд Груп". 96% обсягів газу реалізовано у віртуальній торговій точці (передача в ГТС), 4% - з передачею у сховищах. 42% збуто з поставкою у березні, 58% - в квітні 2024 року.

Політика та регулювання

Верховна Рада [прийняла](#) Закон "Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо особливостей здійснення митного контролю та митного оформлення окремих категорій товарів". Закон врегулює митне оформлення біометану, що транспортується трубопроводами. За загальним правилом, експорт біометану допускається за наявності у виробника облікового запису в реєстрі гарантій походження біометану та надання митному органу гарантій походження біометану на обсяг експортованого ресурсу. Водночас, до визнання Європейським Союзом українських гарантій походження, для здійснення експорту біометану буде достатньо подати сертифікат відповідності критеріям сталості біометану та доказ сталості біометану (Proof of Sustainability) щодо відповідних обсягів біометану.

Інше

На виїзному засіданні менеджмент "Нафтогазу" [окреслив](#) основні цілі та пріоритети компанії на 2024 рік. Перший - продовження нарощування видобутку газу, цьогорічна ціль становить +0,5 млрд куб. м. Другий пріоритет - стимулювання використання українських ПСГ іноземними компаніями, ціль на 2024 рік - забезпечити накопичення 4 млрд куб. м газу нерезидентами. Третій - модернізація 6 ТЕЦ, переданих в управління групі.

Також в інтерв'ю ЗМІ голова правління "Нафтогазу" Олексій Чернишов [заявив](#), що через високу температуру цьогорічний опалювальний сезон завершиться раніше - у кінці березня, а не в середині квітня, як зазвичай.

Делегація "ОГТСУ" [провела робочу зустріч](#) з представниками оператора ГТС Молдови Vestmoldtransgaz (VMTG) та Міністерства енергетики Республіки Молдова. Одне із основних питань зустрічі - розвиток Трансбалканського напрямку, зокрема створення спільного продукту для надання послуг замовникам. Такий продукт сприятиме збільшенню використання потужностей ГТС України та Молдови, росту обсягів закачування до ПСГ України та подальшому транспортуванню до країн Центральної Європи.

► **Нафта та моторні палива**

ПАТ «Укрнафта» й Агентство з розшуку та менеджменту активів (ARMA) [підписали](#) акти приймання/передачі арештованих активів групи компаній Glusco. ARMA і «Укрнафта» також змінили умови договору управління, за яким передані активи. Держава отримуватиме не 85% чистого прибутку, а 90% (10% - винагорода за управління). Гарантійний щомісячний мінімальний платіж, який сплачуватиме «Укрнафта» незалежно від прибутку, збільшено із 5 до 7 млн грн.

Також «Укрнафта» [отримала](#) перший спецдозвіл на користування надрами за останні 14 років. Продавцем спецдозволу виступила інша державна компанія - "Чернігівнафтогазгеологія" (дочірнє підприємство ПАТ_НАК "Надра України"). Завдяки новій ліцензії «Укрнафта» отримає приріст загальних запасів на 1,01 млрд куб. м природного газу та 100 тис. тонн нафти. Даниїл Агафонов, директор департаменту буріння «Укрнафти» [повідомив](#), що за наступні три роки компанія планує ввести в експлуатацію 160 нових свердловин та бічних стовбурів.

Як [повідомляє](#) Міністерство фінансів, уряд схвалив законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу в частині акцизного податку». Серед іншого, проектом пропонується поступове (протягом 4 років) приведення розмірів ставок акцизного податку на пальне до мінімальних рівнів, встановлених в ЄС.

Згідно з оприлюдненим графіком послідовного підвищення, ставки акцизу **на бензини** зростатимуть наступним чином: із II півріччя 2024 року — до 242,60 євро/тис. л, із 2025 року — до 271,70 євро/тис. л, із 2026 року — до 300,80 євро/тис. л, із 2027 року — до 329,90 євро/тис. л, із 2028 року — до 359 євро/тис. л.

Пропоновані ставки акцизу на **дизпальне**: із II півріччя 2024 року - 177,60 євро/тис. л, із 2025 року - 215,70 євро/тис. л, із 2026 року - 253,80 євро/тис. л, із 2027 року - 291,90 євро/тис. л, із 2028 року - 330 євро/тис. л.

Пропоновані ставки акцизу на **скраплений газ** (пропан або суміш пропану з бутаном): із II півріччя 2024 року - 55,60 євро/тис. л, із 2025 року - 59,20 євро/тис. л, із 2026 року - 62,80 євро/тис. л, із 2027 року - 66,40 євро/тис. л, із 2028 року - 70 євро/тис. л.

Слід зазначити, що внаслідок планового зростання лише ставки акцизу на бензин та дизель будуть приведені до мінімального в ЄС рівня. Для скрапленого газу навіть у 2028 році ставка буде майже удвічі менша за мінімальний рівень, передбачений Директивою 2003/96/ЄС (125 євро/тис. л).

Міжнародна співпраця

За координації Міністерства енергетики «Оператор газотранспортної системи України» [отримав](#) чергову партію допомоги від Японії. Це генератори потужністю від 6,5 кВт до 160 кВт, що будуть передані на об'єкти «ОГТСУ» для забезпечення резервного живлення, а також 1 800 габіонів для захисту об'єктів «ОГТСУ» у різних областях України. Обладнання надано Sumitomo Corporation та Японським агентством міжнародного співробітництва (JICA).

Міністр енергетики України Герман Галущенко [провів](#) онлайн-зустріч з головою Комітету Сенату США з енергетики та природних ресурсів, сенатором Джо Менчіном. Ключова тема - ситуація на окупованій росіянами Запорізькій АЕС та заходи, які вживаються Україною на міжнародному рівні і, зокрема, майданчику МАГАТЕ для забезпечення ядерної та радіаційної безпеки на об'єкті. Сенатор Менчін висловив підтримку Україні у протистоянні з російським агресором і запевнив у готовності США сприяти посиленню енергетичної безпеки і незалежності України.

18 березня Кабінет Міністрів [затвердив](#) проєкт Плану для Ukraine Facility, який стане основою для реалізації програми фінансової підтримки України від Європейського Союзу протягом 2024-2027 років. Вже 20 березня прем'єрміністр Денис Шмигаль [передав](#) документ президентці Єврокомісії Урсулі фон дер Ляєн для подальшого розгляду.

Загалом План для Ukraine Facility включає понад 150 індикаторів за 69 напрямками реформ, виконання яких заплановане на період до 2027 року. Реформи стосуються 15 секторів, серед яких енергетика визначена як така, що має один з найбільших потенціалів для прискорення економічного зростання:

- реформи та інвестиції в енергетику призведуть до трансформації сектору та сприятимуть декарбонізованому майбутньому України, а також забезпечать подальшу інтеграцію в енергетичний ринок ЄС. Окрім визначення пріоритетів та створення сприятливих умов для розвитку відновлюваної енергетики, в тому числі шляхом спрощення дозвільних процедур в межах правил ЄС та запровадження конкурентних аукціонів, вони сприятимуть ефективному енергоспоживанню в будівлях та централізованому теплопостачанню, а також забезпечать незалежність Регулятора;
- Передбачається розробка “дорожньої карти” для поступового руху до лібералізації тарифів та реформування покладення спеціальних обов'язків (ПСО) на ринках газу та електроенергії, забезпечуючи при цьому належний захист вразливих споживачів та зважаючи на дію воєнного стану;
- пріоритетом є енергетична безпека та перехід на низьковуглецеві та відновлювальні джерела енергії з постійним розвитком енергетичної стійкості. Це підвищить експортний потенціал України на європейських ринках та розширить можливості для залучення інвестицій.

В свою чергу, у 2024 році Мінекономіки [має виконати](#) 7 індикаторів, передбачених Планом для Ukraine Facility. Пріоритетним завданням є розроблення та затвердження Інтегрованого національного плану з енергетики та клімату. Крім того, стратегія розвитку пріоритетних секторів включає впровадження вимог до енергоефективних закупівель відповідно до принципів «Енергоефективність перш за все» та «build-back-greener». В секторі енергетики основними інвестиційними пріоритетами у 2024 році є: 1) захист і відновлення об'єктів енергетики, 2) збільшення генеруючих потужностей, 3) забезпечення розвитку ВДЕ та систем накопичення енергії.

20 березня Європейська Комісія [виділила](#) перші 4,5 млрд євро підтримки в рамках Ukraine Facility. Завдяки цьому фінансуванню ЄС надає Україні вкрай необхідну ліквідність, яка допоможе профінансувати бюджетні видатки.

Джерела:

Звіт підготовлено на основі ретельно перевірених та проаналізованих повідомлень з понад 100 офіційних першоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних компаній. Інформація збиралась з офіційних веб-сайтів та сторінок у соцмережах, в окремих випадках - також повідомлень у медіа. Щодо підписки, коментарів та інших питань просимо писати на author@dixigroup.org

ПІДТРИМАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ЕНЕРГОСЕКТОР

Україні терміново потрібне енергетичне обладнання для аварійного відновлення. У списку потреб - понад 12 тис. найменувань. Якщо ваша компанія, асоціація чи країна готові допомогти, [зв'яжіться із Групою підтримки України Секретаріату Енергетичного Співтовариства](#).

[Сторінка Енергетичного Співтовариства](#)

ПІДТРИМАТИ УКРАЇНСЬКУ АРМІЮ

Щоб фінансово підтримати Збройні Сили України, перейдіть за [посиланням](#) (спеціальний рахунок Національного Банку України).